

Doma in po svetu

PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV

Na predsedniških volitvah v El Salvadorju vodita Jose Napoleon Duarte in Roberto d'Aubuisson — Ponovne volitve potrebne

SAN SALVADOR, El Sal. — Preteklo nedeljo so bile predsedniške volitve v El Salvadorju. Končni izid še ni znan, vendar vodi z relativno večino krščansko demokratski kandidat Jose Napoleon Duarte. Drugi je desničarski kandidat Roberto d'Aubuisson. Ker Duarte ne bo dobil absolutne večine, bodo najbrž potrebne ponovne volitve, na katerih bosta sodelovala samo Duarte in d'Aubuisson. Preteklo nedeljo je namreč sodelovalo kar 8 kandidatov. Ponovne volitve bodo prihodnji mesec.

Gverilci v El Salvadorju so nasprotovali volitvam, volivce same pa niso, kot kaže, napadli. Kljub temu so bili gverilci zelo aktivni in so uspešno ovirali potek volitev, predvsem v pokrajini San Salvador, kar je po mnenju opazovalcev volitev največ škodovalo Duarteju. Volitev se je udeležilo 1,1 milijona volivcev oziroma 70 odstotkov vseh El Salvadorcev, upravičenih do sodelovanja. V letu 1982 se je predsedniških volitev v državi udeležilo 1,5 milijona volivcev.

Predsednik Reagan je dejal, da so bile volitve v El Salvadorju zmaga svobode nad tiranstvom, kong. Jim Wright (D. - Texas), ki je bil sonačelnik ameriške kongresne delegacije, ki je opazovala potek volitev v El Salvadorju, je dejal, da je zadovoljen z volitvami ter pripomnil, da bi bila 70-odstotna udeležba na volitvah v ZDA nekaj edinstvenega.

Preteklo nedeljo, ko so potekale volitve, so gverilci napadli vojaško patruljo v okolici Tejutepequa, 35 milj severovzhodno od glavnega mesta. V spopadu je padlo kar 30 vojakov.

Mondale in Hart veliko govorita o zunanji in obrambni politiki — Primarne volitve danes v Connecticutu, 3. aprila v New Yorku

HARTFORD, Conn. — Danes bodo primarne volitve v Connecticutu. Mnenje lokalnih političnih opazovalcev je, da bo zmagal sen. Gary Hart. V svojih nastopih v tej državi, v kateri so demokratski volivci precej liberalni, Hart močno kritizira svojega tekmeča Walterja Mondala zaradi Mondalove politike do Srednje Amerike. Dejstvo je, trdi Hart, da je Mondalova politika celo nevarnejša za ZDA, kot je Reaganova. V Hartovem mnenju je Mondale za stalno vojaško navzočnost ZDA na tem območju. Ako bi sledili Mondalovi ali tudi Reaganovi politiki, trdi Hart, bi to pomenila katastrofa za ZDA, ker bi bila končna posledica velika »eksplozija«. Prepričan sem, je dejal Hart, da bi padlo ogromno ameriških vojakov v taki eksploziji. Zato naj bi ZDA odpoklicale svoje vojaške iz Srednje Amerike.

Mondale pravi, da je sedanja ameriška vojaška prisotnost v Srednji Ameriki res prevelika in bi kot predsednik odpoklical nekaj vojakov oziroma svetovalcev, ne pa vseh. Mondale je kritiziral Harta, ker skuša Hart napraviti od Mondala drugega Ronalda Reagana. Bivši podpredsednik ZDA poudarja v svojih nastopih v New Yorku svojo politiko do omejevanja oboroževalne tekme. Kot predsednik bi začasno ustavil vse poskuse jedrskih bomb, je dejal, ter se aktivno zanimal za pogajanja z ZSSR. Med drugim, želi Mondale vsakoletna srečanja s sovjetskimi voditelji.

Politični analitiki so v večini mnenja, da je Mondale zopet v ofenzivi zoper sen. Harta in da se je prvotno navdušenje mnogih de-

mokratskih volivcev za coloradskega senatorja nekoliko poglelo.

Francoski vojaki zapuščajo Bejrut — Novi poskusi za premirje v mestu — Kraljica Elizabeta II. na obisku v Jordaniji

BEJRUT, Libanon — Francoski vojaki, ki so sodelovali v mednarodni mirovni enoti v tem mestu, sedaj zapuščajo svoje položaje. Francoska enota je bila na zelo občutljivem položaju, ker je skušala nadzorovati tako imenovano »zeleno črto«, ki ločuje bejrutske muslimance od krščanske skupnosti.

Po odhodu zahodnih vojakov, je Bejrut prepuščen številnim oboroženim skupinam, ki so med seboj sprte. Krščanska skupnost je sicer dokaj enotna, med muslimanci pa je več skupin, ki imajo vsi lastne voditelje in interese. Predstavniki teh skupin skušajo doseči premirje v mestu, vendar še vedno brez uspeha. V ozadju igra veliko vlogo Sirija, a tudi Sirijci imajo težave z lokalnimi muslimanci.

Angleška kraljica Elizabeta II. je prispele v kraljevino Jordanijo na državni obisk, ki bo trajal 5 dni. Kraljico je sprejel na amanskem letališču jordanski kralj Hussein. Sinoči je Hussein priredil banket na čast kraljici, ki je v svojem nagovoru dejala, da je obisk nekaj, kar je želela mnoga leta. Pohvalila je Huseina, češ da igra pomembno vlogo na Srednjem vzhodu ter da predstavlja stabilnost in mir na sicer nemirnem območju sveta.

Nadškof Pio Laghi prvi veleposlanik Vatikana v ZDA

NEW YORK, N. Y. — Papež Janez Pavel II. je imenoval 61 let starega izkušene diplomata nadškofa Pio Laghija za prvega vatikanskega veleposlanika v ZDA. Nadškof Laghi je apostolski delegat v ZDA vse od 1980. leta, redni diplomatski stiki med Združenimi državami in Vatikanom pa so bili vzpostavljeni šele 10. januarja letos.

Nadškof Laghi je v vatikanski diplomatski službi že 34 let in je znan kot zelo inteligenten.

Ameriški diplomat Robert O. Homme ranjen v atentatu v Strasbourgu, Franciji — Odgovornost prevzela libanonska skupina

STRASBOURG, Fra. — Včeraj je neznan atentator streljal na 43 let starega ameriškega konzula v tem mestu Roberta O. Homme-a. Atentator je streljal 5-krat, Homme pa je bil le lažje ranjen in sedaj okreva v lokalni bolnišnici.

Neka libanonska muslimanska skupina je poslala pismo poročevalni agenciji AFP, v katerem trdi, da je bil atentat izveden zato, ker je Homme znan kot agent CIA. Predstavniki za tisk ameriškega poslaništva v Parizu Philip C. Brown je dejal, da je trditev absurda.

Zahodne banke zopet pripravljene pomagati Poljski in Jugoslaviji

WASHINGTON, D. C. — Zahodne banke so pripravljene finančno pomagati Poljski in Jugoslaviji v refinanciranju denarnih obveznosti, ki jih imata obe državi do teh bank. O Poljski pravijo predstavniki zahodnih bank, da so opazili v zadnjem letu določeno napredovanje v poljskem gospodarstvu, prav tako v Jugoslaviji, kjer se vlada prizadeva za preusmerjanje gospodarstva. Dejstvo je tudi, da brez take pomoči bi Poljska in Jugoslavija ne mogla izpolnjevati svojih obveznosti do zahodnih bank.

Iz Clevelanda in okolice

Obisk v Chicagu —

Preteklo nedeljo se je urednik AD vrnil iz Chicaga, kjer je bil dva dni na obisku. Srečal je več članov Society for Slovene Studies ter rojakov in rojakinj, ki so aktivni pri Sv. Štefanu.

Skupno sv. obhajilo —

Oltarno društvo pri Sv. Vidu bo imelo skupno mesečno sv. obhajilo to nedeljo pri sv. maši ob 8. uri. Sestanka ne bo.

Novi grobovi

Frank J. Zak

Po dolgi bolezni je umrl 70 let stari Frank J. Zak, mož Eleanore, roj. Vork, sin Franka in Anne Zakrajsek (oba že pok.), brat Antona J., Carmen Kline (oba že pok.) in Francke Arko, svak Ann Marie, stric Zenota (pok.), Zite Suponcic, Zandre Pustay, Zacharyja, Zoeann Morell, dr. Gregoryja Arko, Lynn Kelly in Anthonyja Stipicha. Privatni, družinski pogreb je bil v oskrbi Zak pogrebnege zavoda na 6016 St. Clair Ave. s pokopom na pokopališču Kalvarija.

Henry A. Korosec

V Cleveland Clinic je po dolgi bolezni umrl 61 let stari Henry A. Korosec, mož Dorothy, roj. Berle, sin Martina in Agnes, roj. Mah, Korosec (oba že pok.), brat Freda, Martina, Williama (Bill), Agnes Hoptkorn in Lillian Kettler, stric, veteran druge svetovne vojne, član Društva Kraljica Miru št. 24 ADZ in sv. Kristine št. 219 KSKJ. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnege zavoda na Lake Shore Blvd. jutri, v sredo, dopoldne ob 10.15, v cerkev sv. Križa ob 11., od tam na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo danes, v torek, popoldne od 2. do 4. in zvečer od 7. do 9.

Margaret V. Oster

V St. Vincent Charity bolnišnici je po dolgi bolezni umrla 72 let stara Margaret V. Oster, rojena Zaller, vdova po l. 1975 umrlem možu Ludwigu J. mati Mrs. Stephen B. (Margaret M.) Mazur in Ludwiga E., 13-krat stara mati, 6-krat prastara mati, sestra Elizabeth Smalc, Marion Horrigan, Johna, Franka, Edmunda in Therese Gasper, tašča Sally A., članica Društva sv. Helene št. 193 KSKJ, Oltarnega društva pri Mariji Vnebovzeti, SZŠ št. 10 in Kluba slovenskih upokojenec v Collinwoodu. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnege zavoda na Lake Shore Blvd. danes, v torek, v cerkev Marije Vnebovzete ob 10. dop. in od tam na pokopališče Vernih duš.

(dalje na str. 3)

Lep Primorski večer —

Preteklo nedeljo so se v SND na St. Clair Ave. zbrali člani in prijatelji Primorskega kluba na že tradicionalnem Primorskem večeru. Udeležba je bila odlična. Danes v AD objavljamo več slik o tej prireditvi.

Rojstni dan —

Danes, 27. marca, praznuje svoj 97. rojstni dan ga. Helen Simich iz Kildeer Ave. Čestitajo in ji želijo vse najboljše hčerka Helen Trebec in zet Joe ter Alice Opalich, vsi iz Cape Coral Fla. V četrtek, 29. marca, pa praznuje svoj rojstni dan ga. Josephine Milavec, hčerka ge. Simich. Čestitke!

Sprememba časa pri Glasu Amerike —

Iz Washingtona smo prejeli sporočilo: Ker je šla Evropa s 24. marcem na poletni čas, bodo slovenske oddaje na »Voice of America« od 24. marca do 28. aprila, ko bo tudi Amerika prešla na poletni čas, ob 10.15 uri in 11.45 zvečer.

MZA kosilo to nedeljo —

To nedeljo priredi MZA dobrodelno kosilo v pomoč vsem slovenskim misijonarjem v avditoriju pri Sv. Vidu. To soboto, 31. marca, pa bodo na razpolago krofi v društveni sobi avditorija in sicer v korist slovenskih misijonarjev.

Za tiskarski stroj —

Ga. Ivanka Pretnar, E. 68. cesta, je darovala \$20 v sklad za tiskarski stroj. Iskrena hvala!

Slovenska pisarna sporoča —

Iz Koroške smo prejeli velikončne voščilne karte. Zložljive s slovenskim voščilom in karte — Vstali Zveličar — brez besedila. Zložljive so 4 za en dolar, karte 5 za en dolar, oboje s kuverto. Po pošti plus poština. Sedaj je čas, da poravnate naročnino \$21.- za Mohorjeve knjige v Celovcu. Imamo še nekaj mohorjevih koledarjev 1984. Za ogled knjig in druge poslovne zadeve je Slovenska pisarna odprta vsak torek, četrtek in soboto od 10. do 1. ure pop. Naslov: Slovenska pisarna, 6304 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103, tel. 881-9617.

VREME

Deloma sončno danes z najvišjo temperaturo okoli 43 F. Pretežno oblačno jutri z verjetnostjo dežja. Najvišja temperatura okoli 40 F. Oblačno tudi v četrtek, zopet z nekaj dežja. Najvišja temperatura okoli 38 F. V petek bo spremenljivo oblačno z najvišjo temperaturo okoli 46 F, v soboto pa deloma sončno z najvišjo temperaturo okoli 50 F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec — Publisher
Dr. Rudolph M. Susel — EditorPublished Tuesdays and Fridays except first two weeks
in July and one week after Christmas

NAROČNINA:

Združene države:

\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za mesece

Kanada in dežele izven Združenih držav:

\$40.00 na leto; \$25.00 za pol leta; \$15.00 za 3 mesece

Petkova izdaja; \$15.00 na leto; Kanada in dežele izven

Združenih držav: \$20.00 na leto.

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$40.00 per year; \$25.00 for 6 months; \$15.00 for 3 months

Fridays only: \$15.00 per year — Canada and Foreign \$20

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

No. 25

Tuesday, March 27, 1984

Razmišljanje o jedru

V zadnjih mesecih smo večkrat brali o nevarnosti za slovenski jezik in slovensko kulturo v Sloveniji. Slovenija je del Jugoslavije in cilj komunizma v Jugoslaviji je spojitev vseh narodnih jezikov in narodnih kultur v marksistično jedro. To pomeni spojitev narodnih jezikov in kultur v en jezik in eno kulturo. Nič ni bilo rečeno kak bo ta jezik, lahko pa si predstavljamo eno marksistično kulturo. To je veliko večja nevarnost kot je pretela slovenskemu jeziku pred dobrimi petdesetimi leti, ko so hoteli ustvariti iz Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev Veliko Srbijo.

Pred nekaj desetletji večina prebivalcev Jugoslavije ni verjela, da se bo to zgodilo, čeprav so komunistični voditelji govorili in pisali o marksističnem jedru. Sedaj pa se mora slovenski narod, ki se je stoletja boril za svoj obstoj in brez politične svobode ustvaril svojo kulturo, boriti za svoj obstanek in se zavarovati pred komunistično zakonodajo, ki namerava vse spojit v marksistično jedro. Prva stopnja tega postopka je skrčenje slovenskega jezika in omejitev seznanjanja šolske mladine s slovensko kulturo. Verska svoboda, ki je sedaj zelo omejena, v marksističnem jedru ne bo potrebna, ker bodo vsi državljani pripadali ateističnemu svetovnemu nazoru.

Ako bi prevzeli komunistično izražanje, bi tudi mi lahko govorili o slovenskem jedru. Ne potrebujemo tega izraza, zakaj verni Slovenci imamo ustaljeno izražanje o bistvu svojega narodnega obstoja. Naš materinski jezik in značilnosti slovenskega duhovnega sveta so izražene v ljudskih običajih, navadah in plesih. To so slovenska izročila, ki izražajo in izžarevajo vernost; potrebno je le, da je naša narodna zavednost pristna in iskrena. Pod pristnostjo in iskrenostjo mislim, da smo v svojem srcu in duhu, kar razodevamo na zunaj, kadar hočemo pokazati svojo narodno pripadnost in prikazati logastvo in lepoto slovenskih izročil.

Težko bi bilo verjeti, da nameravajo v Jugoslaviji uzakoniti šolski sistem, po katerem naj bi se vsi narodni jeziki in kulture pretopili v marksistično jedro, ako ne bi oni, ki danes govorijo o svobodi v Jugoslaviji, glasno govorili, da se upirajo temu načrtu. Narodnosti ni mogoče enostavno pozabiti. Vsi zavedni Slovenci niso verni, nekateri so versko brezbržni in nekateri ateisti, a se niso pustili vpreči v vajeti komunistične stranke. Tudi ti nasprotujejo načrtu marksističnega jedra.

Ni dovolj, da ta načrt odklanjamo in obsojamo, proti njemu se moramo tudi zavarovati, čeprav živimo v svobodi. V nas se mora vzbuditi večji čut odgovornosti do zaščite slovenskega jezika in kulture. To je področje, na katerem je bilo premalo narejenega v odporu komunizmu. Ta odpor ne sme biti samo negativen. Je sicer dolžnost, da svet spozna o naših pokoljih. Slovencev in Slovenk, ki so odklanjali sodelovanje s komunistično revolucijo, ki se je delno skrivala pod pretvezo osvobodilne borbe. V odporu proti komunizmu ni bila skoraj nič prikazana nevarnost za slovenski jezik, slovensko kulturo in slovensko vernost. Kdor je na to opozarjal, je bil proglašen za narodnega izdajalca. Tudi danes pred to nevarnostjo nekateri še niso ozdravljeni. Tudi v Sloveniji so še skupine, ki narodnega izročila nočejo iztrgati iz območja vernosti, večinoma pa prikazujejo ljudske

(dalje na str. 4)

RAZVALINA ŽIVLJENJA

CLEVELAND, O. - Zdaj, ko je počastitev moža in žene leta že za nami, je prav in primerno, da jim najprej čestitamo, saj so priznanje v polni meri tudi zaslužili. John Plutt iz Collinwooda, Bog te živi!

Sam še nisem prišel na vrsto, čeravno bi se mi oznaka »Man of the Year« kar prilegla. V mojem slučaju bi lahko rekli celo »Man of many years« ali še bolje: »Man of many more years«. Pa je že tako, da zdravje ni več, kar je včasih bilo, in če bi Cleveland bil obdan s hribi, bi bolj malo zahajal ven iz mesta na sprehode, ker tudi sape nimam več v izobilju kot včasih.

Razmišljal pa sem tudi, kaj, ko bi izbirali »dogodek leta«? Ali bi Lilijina predstava F. Finžgarjeve drame *Razvalina življenja* lahko tekmovala z

mnogimi drugimi dogodki enega leta? Gotovo zasluži Lilija nekaj priznanja že zaradi korajžje, da sploh postavlja na oder to zahtevno delo. Toda kaj pa uspeh? Ker bo na odru najbrž elita slovenskih odrskih igralcev iz Clevelanda in okolice, Janezu Hauptman pa je prevzel režijo, o uspehu ne more biti nobenega dvoma.

Glavno in najzahtevnejše delo je režiser zaupal Ivanu Jakominu, ki pri kegljanju redkokdaj razočara, na odru pa nikoli. Ne vem, kako so si druge vloge razdelili, a nič hudega, saj so pri vratih ob vstopu v dvorano še vedno delili programe in sem prepričan, da jih bodo tudi letos na Cvetno nedeljo, 15. aprila, ob 3.30 popoldne v Slovenskem domu na Holmes Ave. Pridite!

Mecan

60 let Slovenskega narodnega doma v Clevelandu, Ohio

EUCLID, O. - Prvega marca leta 1924 so se odprla vrata enega najlepših kulturnih domov, kar jih imamo Slovenci izven domovine. S svečano parado po St. Clair Ave. so zastopniki društev, častni gostje, narodne noše in vse, kar se je štel slovenskega, napotilo v ta novi dom. Na odru se je vršila akademija, ki so jo pripravila kulturna društva. Clevelandski časopis *Plain Dealer* je sporočil naslednji dan, da se je svečanosti v Domu udeležilo nad 5000 ljudi.

Kakor koli že, od otvoritve SND pa do danes se nemoteno že polnih 60 let v njem vrstijo prireditve. Torej 60 let bogatega in zabavnega življenja ameriških Slovencev!

Povabilo na svečano prireditev ob 60-letnici

To soboto, 31. marca, zvečer, ste vabljeni, da se udeležite svečane proslave ob tej pomembni obletnici. Direktorij SND se je odločil, da povabi k sodelovanju vsa društva, ki že leta stalno nastopajo na slovenskem odru. S tem bi nekako simbolično prikazali pomen Doma.

Nastopali bodo: Plesna folklorna skupina »Kres«, pevci »Glasbene Matice« in »Fantje na vasi« in pa »Mladi tamburaši« (Cleveland Junior Tamburitizens). Glavni govornik večera bo clevelandski župan George V. Voinovich. Častni gostje bodo še: bivši senator Frank J. Lausche, bivši clevelandski župan Ralph Perk, naš novi mestni sodnik Edmund J. Turk ter duhovščina, in drugi ugledni javni in kulturni delavci.

Banket se začne to soboto zvečer ob šestih, večerja sama bo servirana ob pol sedmih. Sledit bo slavnostni del programa z županovim nagovorom in nastopi kulturnih društev.

Vstopnice so še v predprodaji. Pokličite pisarno SND na tel. 361-5115. Nekaj miz je še prostih in so društva, ki tega še niso storila, vljudno vabljeni,

da si rezervirajo mizo. Cena temu slavnostnemu večeru z večerjo vred je \$15 na osebo, miza torej stane \$150.

Pomembna resolucija ob 60-letnici SND

Na letošnji konferenci (občnem zboru) delničarjev in zastopnikov društev je bila predložena in odobrena posebna resolucija, ki v svojem sklepu izraža željo, da se na bodoče letne konference Slovenskega narodnega doma povabi kot sodelavce še zastopniki kulturnih društev, ki redno nastopajo in uporabljajo prostore Doma za svoja zbiranja, va-

je, sestanke ali prireditve, to brez ozira na to, ali so ta kulturna društva delničarji SND. Odslej bodo imeli priliko na letnih konferencah izražati svoja mnenja, želje, pripombe in tudi kritike. Obenem se bodo zastopniki teh društev — in preko njih društva sama — seznanili z delom in težavami Doma. Direktorij SND upa, da se bodo društva, ki bodo na ta nov način vabljena k sodelovanju, vabilu odzvala. Potankosti tega odloka niso še v celoti formirane, vendar bodo vsi, ki so povezani s SND in njegovim delom, razumeli, da gre tu za pomemben preobrat in da se odpirajo možnosti za popolnejše sodelovanje vseh slovenskih kulturnih društev, izrecno tudi tistih, ki doslej niso bila radi enega ali drugega vzroka prisotna pri vodenju tega edinstvenega slovenskega kulturnega hrama.

Resolucijo sem na zadnji letni konferenci SND predložil podpisani. Povedati želim, da je bila sprejeta s splošnim, lahko bi rekel, navdušenim odobravanjem navzočih. Vrata so torej odprta, duh sodelovanja je tu! Prvi korak je bil prepotreben, sedaj pa se bo pokazalo, če smo kot skupnost dovolj zreli in sposobni stopiti v novo poglavje slovenstva v Clevelandu!

Na mestu so lepe besede, ki jih je za otvoritev Slovenskega narodnega doma pred 60 leti napisal pesnik Ivan Zorman:

...tu brat bo z bratom rad
se družil,
s prosvetnim delom rodu
služil — ...«

Za Slovenski narodni dom
August Božidar Pust

Romanje v sveto deželo, Rim in domovino

WILMETTE, Ill. - Nekaterim bralcem je že znano, da Slomškov krožek v Chicagu pripravlja romanje v sveto deželo, Rim in Slovenijo. O tem romanju sem v *Ameriški Domovini* že pisala, morda pa ste nekateri poročilo prezrli.

Danes, ko smo bolj na jasnem glede podrobnosti, še enkrat vabimo vse vas, ki to romanje zanima. Iz Chicaga odhajamo dne 1. junija, vrnemo se pa 23. istega meseca. Šest dni bomo v Izraelu, kjer si bomo ogledali in obiskali vse najznamenitejše kraje, kjer se je rodil, trpel, umrl in od mrtvih vstal naš Gospod. Hodili bomo po potih, kjer je hodil On. Videli bomo mesta, ki so prišla v zgodovino pred 2000 leti. Obiskali bomo tako novi in stari Jeruzalem, morda tudi židovski »kibbutz«.

V večnem mestu Rimu bomo ostali štiri dni. To je središče vsega krščanstva. Redki so, ki si tega mesta ne bi želeli videti vsaj enkrat v življenju. Tam so seveda svetovne umetnosti. Obiskali bomo baziliko sv. Petra, ki je bil prvi apostol. Kristus ga je postavil kot temelj svoji Cerkvi. On je bil tudi prvi rimski škof in prvi papež. Umrl je mučeniške smrti. Lepota te bazilike se ne da opisati. Morate jo sami videti.

Obiskali bomo še baziliko sv. Pavla, ki je bil največji učitelj Cerkve, močan vendar bojazljiv. Videli bomo katacombe prvih kristjanov in pretresljiv koloseum. Prenočevali bomo v Sloveniku, kjer se bomo počutili kot doma. Vodstvo Slovenika nam bo stalo ob strani in nam pomagalo.

Deset dni se bomo mudili v ljubljani domovini. Še enkrat bomo objeli svoje drage in spomini nas bodo ponesli v nepozabno mladost.

Torej, dragi bralci, če je med vami še kdo, ki ga to potovanje mika, naj se takoj prijavi ge. Gizelli Hozian na tel. (312) 251-2579. Nekaj mest je še prostih. Skupina ne bo prevelika, zato tudi ne bo prenaporno. Cena ni nič pretirana, potovali pa boste še z lepoto, domačo družbo. Prijavite se že danes in pošljite kavčijo \$150. Ako želite, vam lahko pošljemo spored potovanja.

Odgovorila bom na vsa vprašanja, ako me pokličete po telefonu. Kavčijo \$150 sprejemam na naslov:

Gizella Hozian,
1500 Sheridan Rd.,
Wilmette, Ill. 60091

Hvala vsem za pozornost. Upam, da se vidimo na romanju v sveto deželo, Rim in domovino!

G. Hozian

Iz življenja Slovencev v Milwaukeeju

MILWAUKEE, Wis. - Ko pišem te vrstice, je na koledarju pred menoj zaznamovan prvi pomladanski dan. Zunaj dežuje in megla leži nad mestom. Toplomer kaže 34 F. nad ničlo. Zima je trmasta in ne popusti rada. Vendar, če je pomlad v koledarju že zapisana, bo zima le morala bežati.

V postu imamo Slovence pri Sv. Janezu vsako nedeljo popoldne ob dveh križev pot, da se tako skupaj pripravljamo na velik praznik Velike noči, praznik veselja in radosti. Velika noč pa nam odpira tudi vrata v najlepši del leta - v cvetočo in zeleno pomlad.

Koncert USPEH-a

V pripravah na Veliko noč, nam je v soboto, 17. marca, zvečer ob 8. uri, v samostanski kapeli - veličastni cerkvi sv. Jožefa na Greenfield in 27. cesti, Slovensko pevsko društvo USPEH priredilo lep kulturni večer.

Že ob vstopu v to božje svetišče te prevzame njegova lepota. To ni nobena kapela - »Chapel« - , kakor je bilo na vabilu napisano, to je ena najlepših cerkev našega mesta. Ko so jo gradili nekako pred 40 leti, so rekli, da je bila ob tistem času ena najdražjih stavb, saj je stala čez milijon dolarjev. Ladja ima 4 vrste klopi, če ne štejem sedežev na stranskih galerijah. Mogočen je pevski kor, njemu primerne so tudi orgle. Prezbitarij je iz dragega marmorja, slike pa vse iz mozaika. Akustika - uporabljajo zvočne naprave - je bila odlična.

Do napovedane ure je občinstvo zasedlo cerkev do zadnjega sedeža. Računajo, da je bilo navzočih nad 500 ljudi.

Med njimi so bile tudi mnoge nune in osebe samostana. Na koncert so prišli tudi mnogi člani in članice pevskega zbora »Slovenska pesem« iz Chica- ga, skupaj s svojim pevovodjem, skladateljem p. dr. Vendelinom Špendovom. Iz Sheboygana, Wis. pa je prišla skupina »Veseli Slovenci«, ki so s svojo prisotnostjo počastili pevce USPEH-a. Na koncertu smo opazili tudi župnika sv. Janeza, p. Lovrenca Groma in prof. dr. J. Goleta.

Slovenski pevski zbor

Lanski obisk tujih turistov v Sloveniji

LJUBLJANA — Podatki kažejo, da se je lani število turističnih prenočitev tujih turistov v Sloveniji povečalo za 2,3 odstotka, ti turisti pa so se manj zanimali za turistične zanimivosti v deželi.

Največ zanimanja kažejo tuji turisti še vedno za Postojnsko jamo, ki jo je lani obiskalo 558.240 tujcev. Na drugem klinu te lestvice je obmejni konjerejski zavod Lipica, ki ga je lani obiskalo 159.439 tujcev. Muzej na blejskem gradu je obiskalo 98.900 tujcev, blejsko cerkev na Otoku 56.926, Predjamski grad 38.547, slap Savico 29.867, Škocjanske jame 18.183, blejski Vintgar 15.197, stolp na Ljubljanskem gradu 11.809, partizansko bolnišnico Franjo 5872, radovljški čebelarški muzej pa 5352 tujih turistov.

V primerjavi z letom 1982, je bilo pri nekaterih muzejih precejšnja sprememba. Tako je npr. lani že tako skromen obisk tujcev muzeja v Škofji Loki znižal kar za 97 odstotkov, tehniški muzej na Jesenicah si je ogledalo kar 75 odstotkov manj tujcev, pokrajinskega v Celju za 29 manj, metliškega belokranjskega za 25,6 odstotka manj tujcev ipd. Menda, pravijo slovenski turistični delavci, so ti muzeji očitno preveč težko najti.

So pa tudi druge spremembe. Tako se je lani obisk Postojnske jame znova znižal za 3,8 odstotka in je za petino nižji, kot je bil prej, preden so postavili avto cesto zunaj Postojne. Občuten padec obiska tujcev je tudi na Ljubljanskem gradu in s tem očitno tudi v Ljubljani. Pred dolgim štiriletnim obnavljanjem stolpa, ga je letno obiskovalo okrog 30.000 tujcev. Po obnovi stolpa so odprli tudi zahodno mestno obvoznico, ki tujce, ki pripotujejo čez Gorenjsko, preusmerja že pred mestom na Primorsko. Kljub temu je leta 1982 ljubljanski grajski stolp obiskalo 37.232 tujcev, lani pa le še 11.809 ali kar za 68 odstotkov manj.

Najsvetlejši točki glede povečanega obiska tujcev sta Lipica, kjer je bil lani obisk tujcev večji za 13,4 odstotka, in pa radovljški čebelarški muzej, ki si ga je lani ogledalo 5352 tujcev, kar je rekord in petkrat več kot pred desetimi leti.

USPEH šteje okoli 50 članov in članic, vodi in uči ga univ. prof. glasbe Leon Muškatevc, organizaciji pa predseduje John Frangeš. Kljub temu, da večina članov gotovo nima nobene slovenske šole, je bila izgovarjava slovenskih pesmi razločna in pravilna.

Na koncertu je sodeloval skladatelj in orglar v ZDA velikega pomena Paul Sifler, ki živi v Kaliforniji. Ves spored koncerta je bil odlično sestavljen in prav tako odlično izveden. Pri tem gre priznanje najprej pevovodju Muškatevcu, ki je prvovrstni prevodnja in zelo natančen. Posebna hvala doslej nam nepoznanemu gostu g. Siflerju za njegovo odlično sodelovanje!

Koncert »Slovenske pesmi« v Chicagu

Dne 7. aprila zvečer bo v Chicagu koncert pevskega zbora »Slovenska pesem«. O koncertu ste že brali po poročilih ge. Gabrove.

Slovenci v Milwaukeeju nameravajo obiskati koncert v večjem številu, zato organizirajo poseben avtobus. Delo za to je prevzel Vlado Kralj. Avtobus, če ga napolnimo, stane \$7 na osebo, vstopnina na koncert pa je \$5. Veliko ljudi se je že prijavilo, je pa še nekaj sedežev na razpolago. Če želite z nami na koncert, pokličite g. Kralja na tel. 453-9442.

Ralph Coffelt - 75-letnik

Ralph je med Triglavani poznan kot stalen obiskovalec našega Parka, od zgodnje pomladi do pozne jeseni. Ljubi Park, ljubi svoj traktor. Zato ga ni dneva, razen nedelje, da ga ne bi našel pri delu, sedečega na »mašini«, pri košnji, prevažanju in vsaki pomoči, kjer le more pomagati. Ralph je eden tistih, ki vedo, da brez pridnih rok nekaterih članov in članic, Park ne bi bil - Park!

Ralph je dober družinski oče in mož. Vsi ga spoštujejo in ga imajo radi. Leta pa se mu, kakor vsakemu od nas, nabirajo. Bog ga ohrani še do skrajnih meja življenja družini in nam. Zato mu iz tega mesta kličemo - Bog živi!

Vsem prijetno pomlad želi
F. Rozina

Cvetna nedelja v Chicagu

CHICAGO, Ill. - Cvetna nedelja je vsako leto poseben praznik za vse Slovence v Chicagu. To je dan butaric in palm, veselih otrok v narodnih nošah, dan slovesnega petja in zvonjenja. Če nam bo Bog še naklonil sonce, bomo lahko rekli, da je to dan, ki ga je naredil Gospod.

Na Cvetno nedeljo so učenci slovenske Slomškove šole več let uprizorili Pasijon - Trpljenje Jezusa Kristusa - v posameznih vlogah z veliko resnostjo. Za nastop je učence mojstrsko pripravil režiser Jože Rus.

Letos bo nekoliko drugače. Izvedbo Pasijona si je naložil

»Dobrodošli na Primorskem večeru«

Jože Cah, predsednik Slovensko-ameriškega Primorskega kluba, pozdravlja številne goste na »Primorskem večeru«, ki je bilo preteklo soboto v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Dvorana je bila čisto zasedena, večerja in krajši kulturni program ter še ples, ki je sledil, so bili prvovrstni. V današnji Ameriški Domovini je tudi nekaj drugih slik o tej prireditvi.

(Slika: James Debevec)

IZ NEWYORŠKE PROSVETE

Razočaranje

Naši kanadski prijatelji, člani Čekutovega slovenskega gledališča iz Toronta, ki smo jih tako željno pričakovali, so nam javili, da ne morejo priti in nastopiti na marčni prosvetni uri, kakor je bilo dogovorjeno. Ko sem objavil to vest v začetku ure našim prosvetarjem, so bili vsi razočarani. Potolažil sem jih, da bodo Kanadčani prišli na prosvetno uro v maju in pripravili polovico sporeda, ko bomo praznovali dan naših slovenskih mater. Povedal sem jim, da bo verjetno prišla tudi Nežka, ki so jo naši ljudje tako vzljubili, ko je bila prvič tu, da so jo hoteli pridržati v New Yorku.

Na hitro sem pripravil spored in najel za nastop take, ki mi navadno nikoli ne odpovejo.

Vsebinsa sporeda je bila »pozdrav pomladi«. Še vedno čakamo nanjo. Pa je ni! Stalno je oblačno, megleno, mrko, mrzlo in vetrovno! In to naj bi bila pomlad! Kakor da bi nas vreme imelo za norce, se od časa do časa naredi lep, sončni dan, da nam zbudi upanje. Toda naslednji dan je zopet tako grd, kakor da bi bili v januarju.

Spored

Tokrat je bil spored zelo kratek.

Dve točki sta takoj odpadli, ker tista, ki bi morala nastopiti, tega nista mogla storiti.

Spored je začela naša priljubljena solistka dr. Dominika Lango. Zapela je Volaričev »Pregovorjena otožnost«. Za njo je njen sinko Yves zagrabil na klavirju kratek komad »Indijanska vas«. Oba sta bila odlična, a prekratka.

Nato je Sandi Burgar deklamirala Milke Hartmanove pesem »Pomladna pesem deklice«. Pesem je bila kot nalašč za Sandi, ki je še zelo mlada, skromna in prikupna.

pevski cerkveni zbor s petjem posameznikov in zbora pod vodstvom pevovodja Janeza Arko. Vsem pevcem že vnaprej izražamo hvaležnost za njihovo odločitev.

Ana Gaber

Zaključil je prvi del prof. Peter Remec z Matije Valjavčeve pesmijo »Drevo v cvetu«. Kdo le bi mogel boljše podati to staro slovensko pesem krepkih besed in mogočnih prispodob kakor Peter?

Med odmorom smo podpisali karte z dobrodošlico našemu novemu nadškofu J. J. O'Connorju.

V drugem delu je naš koroški rojak, nekdanji študent slovenske gimnazije v Celovcu, dr. P. Millonig, recital pesem neznane koroškega rojaka »Pomlad je tu«.

Naša druga priljubljena solistka Marinka Zupančič je zapela pesem »Rožmarin« sama in nato skupaj s hčerko Inge še pesem »Pomlad prihaja«. Mala Inge dokazuje z vsakim nastopom, da hodi po stopinjah svoje mamice.

Obe in dr. Langovo je spremljal na klavirju organist F. Kostanjki.

Za konec je Simon Kregar recital Cankarjevo »Nagnilo se je sonce«. Ko je Cankar to črtico napisal, je živel na Dunaju in tako kakor mi spomladi hrepenel po domači zemlji, njenih livadah in gozdovih, izgubljeni domovini.

Vsem nastopajočim so se prosvetarji zahvalili z burnim ploskanjem. Tudi jaz se jim zahvaljujem za sodelovanje in pomoč.

Na aprilski uri bodo naši gostje pevci »Zvona« iz Connecticuta.

Dr. Zdravko Kalan

Novi grobovi

(nadaljevanje s 1. str.)

Linda Lee Jordan

V soboto, 17. marca, je na posledicah avtomobilske nesreče, ki se je zgodila v Lakelandu, Fla., umrla 19 let stara Linda Lee Jordan s 19201 Pansnow Ave., hčerka Rudolfa in Marie Luise, sestra Cathy, Andreje, Perryja in Gregoryja. Pogreb je bil iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152. cesti v sredo, 21. marca, v cerkev sv. Križa in od tam na pokopališče Vernih duš.

V BLAG SPOMIN

11. OBLETNICE SMRTI
MOJEGA DOBREGA SOPROGA,
OČETA in TASTA

Joseph Strancar

ki je v Gospodu zaspal
26. marca 1973.

Enajst let je že minilo,
odkar Te več med nami ni,
toda ljubeč spomin na Tebe dragi,
ostal bo nam do konca naših dni.

Lahka naj Te zemlja krije,
spavaj mirno in sladko,
luč nebeška naj Ti sije,
mir in pokoja naj Ti bo.

Žalujoci:
Mary, roj. Ziberna, soproga
Hčerka Mary z družino
ter ostalo sorodstvo.
Cleveland, Collinwood, O.,
27. marca 1984.

Na veselem Primorskem večeru

Da je bil obisk na Primorskem večeru Primorskega kluba res odličen, priča ta slika. Na posnetku vidite spredaj č.g. Louisa Tomtza, na skrajni desni pa č.g. Viktorja Tomca, župnika pri Mariji Vnebovzeti na Holmes Ave. Na sliki so še Madeline Debevec, msgr. Louis Baznik in Anton Petkovšek st. G. Frank Sterle, lastnik Slovenian Country House restavracije, je tudi pri mizi, vendar ga kamera tokrat ni ujela. (Slika: James Debevec)

Številčno stanje duhovnikov v ljubljanski nadškofiji

LJUBLJANA (Po Družini) – Dne 1. januarja 1984 je bilo pod neposredno pristojnostjo ljubljanskega nadškofa 360 duhovnikov, od teh jih je 339 tudi dejansko bivalo na ozemlju nadškofije, 21 pa drugod. Po drugih jugoslovanskih škofijah so bili štirje (tri v Vipavi in eden v Voloskem), 17 pa v tujini (5 na študiju, 8 med zdomci in 4 v misijonih).

V tujini še vedno deluje 7 duhovnikov, ki so inkardinirani v ljubljansko nadškofijo, 43 pa se jih je vključilo med duhovnike škofije, kjer sedaj živijo. Tako je vseh živčih duhovnikov, ki so še ali so bili inkardinirani v ljubljansko nadškofijo, kar 481.

Na ozemlju ljubljanske nadškofije pa dejansko živi veliko več duhovnikov, saj je poleg že omenjenih 339 škofijskih še 165 redovnikov in 16 duhovnikov iz drugih škofij, skupaj torej 520.

Povprečna starost ljubljanskih duhovnikov je nekaj nad 49 let, če pa upoštevamo še duhovnike, ki so za stalno v tuji-

ni, se to povprečje občutno dvigne.

Ljubljanska nadškofija ima trenutno 48 bogoslovcev; 44 jih je v ljubljanskem semenišču, eden v Rimu, trije pa pri vojakih.

Obsežno ozemlje ljubljanske nadškofije je razdeljeno na 305 župnij. Večina župnij ima svojega duhovnika, 51 pa jih je v soupravi. Od 254 zasedenih župnij jih škofijski duhovniki oskrbujejo 223, redovniki pa 31.

V Ljubljani je tudi teološka fakulteta. Skupaj z oddelkom v Mariboru ima v študijskem letu 1983/84 vpisanih 169 študentov (samo za primerjavo: lani jih je bilo 144).

Po župnijah, kjer je bila lani redna birmna, in v nadškofijski kapeli, kjer delijo zakrament sv. birme vsak petek, je bilo skupaj birmanih 7082 mladih; nadškof Šuštar in škof Lenič pa sta na svojih obiskih zdomcev v tujini birmala še nekaj nad 100 slovenskih otrok.

Družina, 12. II. 1984

Razmišljanje o jedru

(nadaljevanje z 2. str.)

običajne in navade v vsem sijaju, a skušajo pri tem odstraniti ali prikriti znake vernosti, ki je vplivala v veliki meri na narodna izročila. Npr. slovenska poroka v vsem sijaju ljudskih običajev in navad s civilno sklenitvijo zakona, kar je bilo pri naših prednikih nekaj nemogočega. In tudi slovenski turisti, ki gredo za tako priliko v Ljubljano, ničesar ne opazijo. Sijaj narodnih noš in lepota običajev prevladata, da ne pogrešajo cerkvene poroke.

In tudi v svobodnem svetu so slovenske skupine, ki prikazujejo slovenske navade in običaje brez znakov vernosti. Mislim, da je dolžnost ohranjanja slovenskega jezika in kulture in slovenskih izročil v pristnosti in iskrenosti.

Kot duhovnik moram tudi dodati misel o vernosti slovenskega naroda. Tudi ta mora biti v nas pristna in iskrena. V pristnosti in iskrenosti je na vseh področjih narodnega življenja razvoj in napredovanje. Tudi pri navadah in običajih moramo ohraniti znake vernosti. Ta vernost je bila pri naših prednikih preprosta in globoka. Sedanje razmere v svetu zahtevajo isto. Ako bi bili pristni in iskreni, bi v ohranjanju slovenskih izročil dali na prvo mesto osebno pristnost in iskrenost v vernosti. V čem obstoja? V osebnem razmerju do Jezusa Kristusa in njegove Cerkve. Naj bo to dovolj! Prav pa je, da vsakdo, ki želi ohranjevati slovenski jezik in slovensko kulturo, razmišlja o tem posebno sedaj v splošnem času.

P. Fortunat OFM

Celovski Zvon

Kje ste, naročniki?

RIDGEWOOD, N. Y. - Sprva sem mislil, da se ne bom mogel ubraniti vseh številnih naročil in da bo administrativno delo še kar zahtevno. Po več ko dveh mesecih, ko sem prvič predstavil *Celovski Zvon* v *Ameriški Domovini*, si moram sam potrkati na prsa: *mea culpa*? Očitno da. Morda nisem našel prave besede, da bi povedal ljudem, zakaj da je prvi vseslovenski revijalni poskus, pri katerem bi sodelovali Korošci, Tržačani, republiški Slovenci in Slovenci po vsem zdomskem svetu enakopravno, za slovenski živelj povsod tako krvavo potreben. Morda sam predpostavljaj, kar še nikdar ni bilo izrečeno in je zato ostalo nerazumljivo. Morda so visokoleteče besede že tako porredke v našem domačem izrazoslovju, da jih je večina jemala nesresno, s pridržkom posmehljivosti in nevednosti.

Mislil pa sem edinole povedati, zakaj da se trudimo pri vatniki tu in še kje v svojem prostem času, brezplačno, ker z ideali, pa naj so ti še tako ponižni in revni, ne bomo kupčevali, da bi združili Slovence vseh krajev našega časa za stran nevarnosti, ki preti našemu jezikovnemu preživetju. Zakaj naj ne bi poklicali vse sile slovenske zmogljivosti in profesionalizma na raport in jim dodelili nalogo, da v trenutku najhujših preizkušenj raznarodovanja in odtujevanja poneso slovensko besedo v neizprosno narodovo bodočnost?

Nemajhnost, se pravi intelektualna aristokratskost, preko mej in gmajniških plotov, naj bi zagotavljala našemu podvigu uspeh. Saj je vse, kar je požegnano s slano vodo skupnega, neločljivega, velikega in prepotrebnege, v človeški zgodovini trajno, dočim so avanture cepitve, sovražnosti in bojazni praviloma obsojene na neuspeh. Tako se je godilo in še se bo.

Narod, ki ne polaga važnosti na jezikovno kulturo svojih, je v nevarnosti, da se izprije in izmaliči. Narod, čigar pripadniki nimajo več želje, da bi negovali jezik kot neobgledeno dete, so se predali usodi asimilanta. Kakšna zmota!

Ko da bi bilo pripadniku drugega, tujega naroda mar, če Slovenci preživimo. Kod bi bilo to komu mar.

Komu, če ne nam?

Često slišimo ugovore, da je *Celovski Zvon* preveč »levi«, premalo »sovražen režimu...«; in kje smo že slišali, da je preveč desničarski, klerikalen, črnogled in nepošten? Da se skrivajo za nedolžnimi obrazi krščanstvu, kaj šele katolicizmu dolžni ljudje.

Ko da bi ne smeli propagirati *Celovškega Zvona*, ker smo

Dopisujte v Ameriško Domovino, sporočajte o rojstih v svojih nasebinah!

podvrženi izvirnemu grehu šablonskega sumničenja. Smo le pošteni? Kakšen je naš namen? Zakaj ravno zdaj? Kje ste bili poprej? Kdo Vas plača? In kdo bo Vašo revijo prebiral?

Vprašanja brez vzrokov, saj je naša iskrena beseda zagotovilo, da nam je resno, da nismo časopisni hazarderji poprečnega kova. Smo kristjani, hočemo v smislu krščanske tradicije povezati Slovence vseh celin v skupni, revijalni angažma. Pisati hočemo o vseh aktualnih vprašanjih sodobnosti, previdno, tako, da nikogar ne raznimo v svoji časti, globoko, tako, da nam nihče ne more očitati nemarnega odnosa do dela, vendar pa z zahtevo po prikazu resnice, tako ideološke, kot filozofske.

Zakaj se iz Clevelanda, ki velja za slovensko ameriško metropolo, doslej še ni javil skorajda nihče? Kaj je s Chicagom, Milwaukeejem, Torontom in drugimi mesti v tem geografskem predelu, ali res ni Slovencev, ki bi jih naš program zanimal? In kaj je z vsemi drugimi kraji širne Amerike, res ni povpraševanja po reviji usmerjalki, po neizprijeni materini besedi?

(Sledijo imena 29 oseb, ki so preko dr. Milloniga naročili *Celovski Zvon*. Teh imen ne bom objavil, ker ne vem, ako bi s tem imenovane osebe soglašale. Op. ur.)

Na tem mestu bi se vsem naročnikom v imenu uredništva iskreno zahvalil in hkrati naprošam še številne druge Slovence, ki so doslej iz enega ali drugega razloga še ugibali ali dvomili, da bi se pridružili dobremu zgledu prvih naročnikov.

Dr. Peter Remec, čigar intervju boste brali v naslednji številki *Celovškega Zvona*, je takole povedal: »Potruditi se moramo, da bo čim več Slovencev pri tem sodelovalo, da bodo *Celovski Zvon* naročili, da bodo pisali.«

Najprej bi radi vzpostavili mrežo naročnikov; da bodo ameriški Slovenci, ki že dolga leta živijo in delujejo v tej deželi, prišli s časom vedno bolj v tej naši reviji do besede. Prav temu bom posvetil vso moje prizadevanje. Kajti revija naj bo prav toliko koroška, kot je tržaška in ameriška.

Tako bomo najlažje zagotovili, da šablonskih sumničenj ne bo več.

dr. Peter Millonig

Naročila za *Celovski Zvon* prejema zgoraj podpisani na naslov:

Dr. Peter Millonig,
688 Onderdonk Ave.,
Ridgewood, N.Y. 11385

Video za doma

Video kamere in video snemalci za domačo uporabo so imeli doslej predvsem to slabo lastnost v primerjavi s kamerami za super 8 filme, da so bili razmeroma težki, nerodni in da so uporabljali širok, drag trak. Sedaj pa se obetajo za ljubitelje videa zanimive novosti.

Prvi, ki je prišel na tržišče z napravami nove generacije, je Kodak. Njegovi strokovnjaki so izdelali trenutno najmanjšo in najlažjo video napravo, ki je hkrati snemalna kamera in rekorder. Tehta le ¾ funta, na kaseto z 8-milimetrskim trakom pa lahko posname za 90 minut filma.

Kodaku bodo letos s svojimi video napravami nove generacije sledili še Philips, Sanyo in Sony. Potem bo najbrž tudi cena šla navzdol.

MALI OGLASI

NAPRODAJ

Hiša za eno družino, z garažo V izvrstnem stanju. St. Vitus okolica. Pokličite: 431-5804. (25-28)

V NAJEM

Oddam novo, 2-sobno stanovanje. Poseben vhod, tapete. V St. Clair-Addison okolici. Primerno tudi za pisarno. Kličite 361-6956. (24-26)

House for Rent

5 rooms in Euclid. Fruit trees and garden. No pets. Call 531-6514. (23-26)

Room Available

Room & board available for mature person, in St. Vitus area. Prefer person who drives car. Call 431-1454. (23-26)

For Rent

4 rooms, up. St. Vitus area. Call 391-3196. (23-26)

FUNERAL HOME

Dostojanstvena postrežba po zmerni ceni

Jedilne in družabne sobe na razpolago

28890 Chardon Rd., Willoughby Hills

(1 Block East of Bishop Rd.)

585-5100

Susan Zak Cosic - Funeral Director

Kanadska Domovina

ODMEVI S PRERIJE

LETHBRIDGE, Alta. - Samo decembra so imeli pravo, snega in mraza bogato zimo in nekaj dni smučanja. Januar in februar sta se pa čez dan kar pomladansko ogrevala in smo imeli v Lethbridgu večkrat uradno najtoplejše dneve v Kanadi. Pač pa nam je zdaj marec malo zagodel, nekaj cm snega je pokrilo doslej prašne ceste in očistilo zrak. Zemlja potrebuje dežja ali pa snega, saj je vse res suho in ne posebno dobro za pomladanske, kot tudi ne za jesenske posevke. Farmerji in mi skromni vrtarji upamo na skorajšnjo pošiljko moče, ker brez te bo setev revna in kaljenje posevkov dvomljivo.

Koncem februarja nas je nenadoma zapustil član naše skupnosti g. Jurij Filipchuk. Ukrajinskega rodu, se je v Avstriji kot begunec spoznal z ženko Tončko, zavedno Dolenjko. V Avstriji sta se poročila in prišla l. 1949 z nami v Kanado ustvarjat novo, svobodno in mirno življenje. Oba delavna in pridna, kmalu sta si postavila lep dom. Nista imela naraščaja.

Gospa Tončka je znana misijonska delavka, ki vsako leto zbira med nami za misijone, ki jih tudi sama že dolgo in lepo podpira.

Jurij - mi smo mu rekli Džorž - je dopolnil 62. leto in je lani stopil v pokoj. Vse od

leta 1950 je bil namreč zaposlen pri železnici. Zemski pokoj je torej užival le nekaj mesecev, zdaj pa počiva na božji njivi, kjer je, upamo, našel večni mir. Bil je vesten katoličan in se je - kot je poudaril g. župnik - z ženko večkrat udeleževal tudi ob delavnikih službe božje. Cela slovenska srenja ga je spremila na zadnji zemski poti. Ženi Tončki pa ponovno naše iskreno sožalje.

Zadnje februarske dni smo imeli pa tudi posebno veselo in pomembno praznovanje. Naš pevovodja Ivan Hribar, ki odlično igra na orgle in harmoniko in navadno v zboru »pritisne svoj mogočni bas«, je namreč praznoval šele 14. letni rojstni dan. Omenjam dogodek zato, ker je oče 24. letnima sinovoma - dvojčka sta - sam je pa praznoval šele 14. rojstni dan. Ta dogodek smo seve tudi prepeli in zalili, kot se to spodobi, če mož praznuje rojstne obletnice skrajšano samo na vsako četrto leto.

Veseli smo Ivana in upamo, da nas bo še dolgo razveseljeval s petjem, glasbo in vedno veselim glasnim smehom. Pa: Čestitke za 4 leta naprej, dragi Janez, ker vmes pač ne bo vzroka za praznovanje! Še na mnoga leta, dragi Ivan, Janez, Džan!

Pak

† Neža Štukelj

TORONTO, Ont. - V Torontu je 20. februarja 1984 umrla v 90. letu svoje starosti ga. Neža Štukelj, roj. Grahek, iz »Mihelinove« družine v Ručetni vasi v Beli krajini. Pokojna je bila znana v slovenski skupini v Torontu kot redna obiskovalka slovenskih cerkev in prireditev ter podpiralka slovenskih misijonov. Z možem Stefanom, ki je umrl pred enajstimi leti, sta si po prvi svetovni vojni ustvarila s skrbnim gospodarstvom uspešno kmetijo. Aktivno sta tudi delovala v farnih in združnih organizacijah.

Komunistična revolucija tudi njima ni prizanesla. Četudi sta - celo po priznanju OZNE - dvakrat rešila vas pred požigom, najprej pod Italijani in potem pod Nemci, ker sta zagotavljala okupatorje, da se ni bil noben vaščan prostovoljno pridružil partizanom, so jima rdeči leta 1943. izropali vse premičnine in živino, leta 1944 ju pa izgnali s kmetije, ker pač nista hotela kolaborirati s komunisti. Sin Božo pa je našel smrt med deset tisočimi Slovenci in Slovenkami, ki so jih komunisti masovno pobili v okolici Teharjev pri Celju prve dni junija 1945.

Mihelinova Neža se je z možem leta 1957. preselila v Kanado k svojim otrokom. Zapušča hčer Štefko, por. Pavlin, v Torontu, in sina Toneta v Ottawi.

Bog naj ji bo večni plačnik za njeno trpljenje in dobra dela!

Žalujočim ostalim pa naše sožalje!

Pri.

Hrvati imajo drugačne poglede. Oni so bili celo pripravljeni z ilirštvom in s Strossmayerjevim jugoslovanstvom odpovedati se svojemu imenu v korist skupnosti z drugimi. (Hrvatje imajo še danes jugoslovansko akademijo znanosti in umetnosti, medtem ko imajo Srbi srbsko, Slovenci pa slovensko. Op. ured. S.S.)

Nato se je pojavil hrvaški nacionalizem in se skliceval na hrvaško državno pravo. Tako sta od tedaj dve nasprotujoči si struji pri Hrvatih. Ko je med prvo svetovno vojno prišlo do razgovorov s Srbi o ustanavljanju Jugoslavije, je bilo važno, katera struja bo vodila razgovore s Pašićem. Meier pravi: na žalost je pod vodstvom Dalmatincev, posebno Trumbića bil uveden jugoslovanski unitarizem v narodnem in državnem smislu. Pašić je celo imel na Krfu pripravljen federalni načrt ureditve upoštevajoč hrvaško državno pravo; toda Hrvati so v svojem navdušenju doprinesli k vzpostavitvi srbske hegemonije.

(dalje na str. 6)

Torontski Primorci na obisku v Clevelandu

»Primorskega večera«, ki ga je preteklo soboto v Slovenskem narodnem domu v Clevelandu priredil Slovensko-ameriški Primorski klub, se je udeležilo več rojakov iz Toronte in okolice. V imenu kanadskega primorskega kluba »Simon Gregorčič« je ameriške Primorce pozdravil klubov predsednik Jože Kanalec.

(Slika: James Debevec)

O t m a r M a u s e r :

SLOVENCİ, NA OBZIDJE!

Kresovi po gorah in plat-zvona iz cerkvenih lin, napovedali so Turke, ki v deželo so hrumeli, za obzidjem s sekiro v roki ob očetu stal je sin, da s sovaščani zemljo in dom od Turkov bi oteli.

Rop! Požig! Umor! credo bil je turški sili, ki razdivjala se čez našo je zemljó; v Janičarje so mlade sužnje prevzgojili, da barbarstvu sledili so slepó.

Tako uči nas naša zgodovina, ki v modernem času se ponavlja, skoz' morijo novo šla je domovina, ki nov rod Janičarjev jo zdaj proslavlja.

Ni več kresóv, ne plat zvoná, da Slovence na obzidje bi klicali, le globina slovenskega duhá je porok, da na zemlji svoji Slovenci bomo obstali.

Meči Janičarjev v »programska jedra« so se spremenili,

slovenski rod bi radi v kali zadušili, da našo zemljo na pladnju bi jim podarili, in vso kri, prelito zanjo - pozabili.

Ponosnih Karantancev smo potomci, ki svoje kneze svobodno so volili, a kmalu na svoji zemlji bomo zdomci, če v programska jedra bomo privolili.

Zato na plan slovenski rod!

Na obzidje se postroj!

Za narodni se gre obstoj!

Od Prekmurja do Primorja,

od Koroške do hrvaške meje

naj slovenski duh zaveje!

Slovence v zdomstvu in zamejstvu naj prežeje, da rod slovenski na naši zemlji bomo ohranili!

Kakšno pot naj gre Jugoslavija?

Pretekli torek smo v našem listu objavili poročilo o vprašanju »Jugoslavija - njena sestava in kriza«, o katerem so razpravljali konec januarja na seminarju v bavarskem mestu Wildbad Kreuth. Danes nadaljujemo to poročilo, ki je bilo objavljeno v *Svobodni Sloveniji* 15. marca 1984. Ur. A.D.

Viktor Meier pa na svoj način analizira sedanjo krizo v Jugoslaviji in se opira na probleme medsebojnih odnosov narodov, »narodnosti« in republik. Takoj v uvodu opozarja na prevladujoče mišljenje zahodnih analitikov, po katerih mnenju naj bi za večnarodne in medrepubliške odnose v komunistični Jugoslaviji veljala druga načela, kakor za demokratske države. »To je zmotno, tudi Jugoslavija mora kazati resno skrb za veljavne pravne odnose ter tako ustavi kakor zakonom dati realno vsebino.

Meier zatem opozarja na to, kako je bila v prvi ustavi zagotovljena pravica narodom (ne republikam, kakor določa sovjetska ustava), da izstopijo iz državne skupnosti, v ustavi iz leta 1963 je bilo to preneseno v uvodno poglavje ustave in se je v ustavi iz l. 1974 nekako zbrisalo z enostavno ugotovitvijo, da »narodi in narodnosti uveljavljajo svoje suverene

pravice v republikah in avtonomnih pokrajinah.

Na osnovi tega pridemo po njegovem mnenju do dvojnega zaključka: prvič, da imajo republike po amandmajih, ki so nastali po hrvaški krizi značaj države, in drugič, da štejejo avtonomne pokrajine med ustavne dejavnike, četudi brez značaja državnosti. Meier dodaja, da bi taka ustavna definicija mogla biti v določenem trenutku bistvenega pomena. V državno suverenost republik je vključen pojem neodvisnosti in pravica izstopa iz Jugoslavije.

Meier nato pokaže na različno pojmovanje jugoslovanske skupnosti pri posameznih narodih. Srbi v glavnem smatrajo za veljavne teze Ilije Garašanina iz l. 1844, da mora obstojati v tem delu Evrope velika in močna država, kateri naj bi bili priključeni ostali jugoslovanski narodi; pri tem pa mora biti vodilen srbski element.

KOLEDAR PRIREDITEV

V »Koledar« pridejo prireditve društev in drugih organizacij, ki objavljajo v »Imeniku društev« vsak mesec. Vključene so tudi prireditve, ki so v uredniškem mnenju koristne za našo skupnost.

MAREC

31. — Slovenski narodni dom priredi večerjo in program ob Domovi 60-letnici oziroma 70-letnici.

31. — Zbor Slovenska pesem priredi koncert pri Brezmadežni s čudodelno svetinjo v New Torontu, Kanada.

Kanadski rojaki!
Poročajte o društvenih in osebnih novicah v Ameriški Domovini!

APRIL

1. — Misijonska Znamkarska Akcija priredi kosilo v avditoriju pri Sv. Vidu.

7. — Pevski zbor Jadran priredi koncert v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

7. — Zbor Slovenska pesem priredi koncert pri Sv. Štefanu v Chicagu. Pričetek ob pol osmih.

14. — Fantje na vasi, Toronto, priredijo koncert v cerkveni dvorani na Brown's Line. Začetek ob 7. zv.

15. — Dramatsko društvo Lili-ja poda Finžgarjevo dramo »Razvalina življenja«, v Slovenskem domu na Holmes Ave.

28. — Tabor DSPB Cleveland priredi svoj pomladanski družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Igra orkester Veseli Slovenci.

MAJ

12. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi Materinsko proslavo v farni dvorani. Pričetek ob 7. uri zvečer.

13. — Slovenska šola pri Mari-ri Vnebovzeti priredi Materinsko proslavo v šolski dvorani. Pričetek ob 3. uri popoldne.

18. — Letna seja Slovenskega doma za ostarele. Začetek ob 7.30 zvečer v spodnji dvorani SDD na 15335 Waterloo Rd.

20. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi Materinsko proslavo.

26. — Pevski zbor Korotan priredi pomladanski koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Po koncertu igra orkester Veseli Slovenci.

27. — Društvo SPB Cleveland obhaja slovenski spominski dan za vse žrtve vojske in komunistične revolucije s sv. mašo ob 11.30 pri Lurški votlini na Chardon Rd.

28. S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi Spominski dan proslavo.

JUNIJ

3. Otvoritev Slovenske pristave.

16. in 17. — Tabor DSPB Cleveland poda spominsko proslavo za vse pobite slovenske domobrance, četnike in vse žrtve komunistične revolucije, na Orlovem vrhu Slovenske pristave.

24. — Slovenska šola pri Mari-ji Vnebovzeti priredi piknik na Slovenski pristavi.

24. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi prvi piknik v Triglavskem parku.

30. — Slomškov krožek priredi romanje v Lemont.

JULIJ

8. — Misijonska Znamkarska Akcija ima piknik na Slovenski pristavi.

13., 14. in 15. — Poletni festival pri Sv. Vidu.

22. — M.Z.A. krožek, Milwaukee, Wis. priredi misijonski piknik v Triglavskem parku.

29. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi piknik na Slovenski pristavi.

AVGUST

12. — Belokranjski klub priredi piknik na Slovenski pristavi. Igra Toni Klepec orkester.

19. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi drugi piknik v Triglavskem parku.

SEPTEMBER

15. — Slovenska folklorna skupina Kres priredi program slovenskih narodnih in umetnih plesov v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

16. — Oltarno društvo fare Sv. Vida priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu.

16. — Vinska trgatev na Slovenski pristavi.

23. — Društvo SPB Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

23. — Slovenska folklorna skupina Kres ponovi program slovenskih narodnih in umetnih plesov v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

29. in 30. — Ohajska KSKJ federacija praznuje 90. obletnice ustanovitve KSKJ, v avditoriju pri Sv. Vidu.

Kakšno pot naj gre Jugoslavija?

(nadaljevanje s 5. str.)

V komunistični Jugoslaviji so bile v prvih začetkih nekatere narodne zavednosti zelo zaželeni kot npr. slovenska in makedonska. Srbska in hrvaška, predvsem albanska narodna zavednost pa so ocenjevali za negativne.

Viktor Meier poudarja, da se predvsem Hrvati ne počutijo v svoji republiki kot bi bili doma. Pri tem pa stavi vprašanje, če bi se počutili tako kot doma v čisto samostojni državi zaradi podedovanih različnih orientacij. Kot primer navaja Neodvisno državo Hrvaško. Meier tudi trdi, da Hrvaška danes slabo brani svoje gospodarske interese in vodstvu ni uspelo ustvariti normalnega odnosa do narodnega čutenja; zato je vodilno vlogo glede narodne zavesti prevzela katoliška Cerkev, kar je nasprotno s Slovenijo, kjer ima to vlogo partija.

Kljub vsem prizadevanjem, da bi se utrdila večnarodna jugoslovanska zavest, zatrjuje Meier: »gre dejansko današnji razvoj v Jugoslaviji nedvomno v smer utrjevanja republiških in ostalih nacionalizmov in to po Titovi smrti s še večjo hitrostjo.« Ekonomski momenti

Ameriška Domovina druži Slovence po vsem svetu

30. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi Vinsko trgatev v Triglavskem parku.

OKTOBER

6. — Fantje na vasi priredijo 7. letni koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Pričetek ob 7. uri. Za ples igra Alpski sekstet.

20. — Tabor DSPB Cleveland prireja svoj jesenski družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave.. Za zabavo in ples igra orkester Veseli Slovenci.

20. — Pevski zbor Glasbena Matica priredi koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

21. — Občni zbor Slovenske pristave.

28. — Slomškov krožek priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 popoldne.

NOVEMBER

3. — Štajerski klub priredi veselo Martinovanje v dvorani sv. Vida. Igrajo Veseli Slovenci.

10. — Belokranjski klub priredi Martinovanje v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

10. — Pevski zbor Jadran priredi svoj jesenski koncert v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

11. — Slovenski šoli pri Sv. Vidu in pri Mariji Vnebovzeti se spominjata 25. obletnice smrti dr. Gregorija Rožmana.

16., 17. in 18. — November-fest pri Sv. Vidu.

pospešujejo ta razvoj v smislu republiškega etatizma. Ta razvoj je po njegovem mnenju negativen, v kolikor onemogoča formiranje vsejugoslovanske demokratične opozicije. Sklepa pa, da se že pojavljajo konfederacijski elementi.

Značilna je sledeča njegova utemeljitev: »Kjer koli v Jugoslaviji poizvedujete, skoraj nikjer ne najdete navdušenja za nadaljnji obstoj skupne države. Ljudje jo sprejemajo, ker ni alternative. Pa tudi v tem oziru so gledanja različna: Albanci hočejo ven, tako da bi imeli močno avtonomijo. Slovenci nosijo največje breme v Jugoslaviji; zanje bi bila alternativa evropska skupnost ali neka srednja Evropa, če bi se pojavili kakšni novi Habsburžani. Srbi včasih mislijo, da bi mogla biti Srbija brez Jugoslavije čisto primerna država, če bi s Črno goro dosegli izhod na morje.

Hrvati ne kažejo ljubezni do Jugoslavije; obstaja pa vprašanje alternative, ker bi bila neodvisna Hrvaška preveč (narodnostno) raznovrstna, najbolj zagrizeni Hrvati pa živijo v Bosni in Hercegovini. Makedoncem je Jugoslavija potrebna, ker jih ogrožajo Bolgari. Bosna in Hercegovina sta neodločeni in ne vesta, kam bi. Tu obstaja še zavest bosanske posebnosti in težnja po ustanovitvi muslimanske države...«

Po vsem tem napravi Meier ta zaključek: »Jugoslavija bi utrdila svojo stabilnost, če bi se razrahljale vezi med republikami in narodi, če bi se bolj reševali ekonomski problemi in tudi če bi dopustila demokratični razvoj. Vsaka država more obstajati le, če se njeni državljani res počutijo, da so doma. Narodi zato stremiti za tem predvsem v okviru republik in reagirajo zelo občutljivo, če — kot na Hrvaškem — tega niti ni mogoče doseči v republiki. Bilo bi možno načrtovati nekak državni okvir, v katerem bi posamezne države v območju tega okvira reševale svoje probleme po lastnem poznanju in v tem okviru bi posamezne države bolj sodelovale kakor druge.«

Meier vidi tudi mogočnost drugega izhoda: vojaški udar. Vendar po njegovem mišljenju velike notranje razlike vodijo Jugoslavijo po najnaravnejšem potu v konfederacijo. V neki poznejši razpravi je Meier izjavil, da so Hrvati v tem trenutku pasivni in da se še niso dokončno izjavili, kaj hočejo, da pa bodo to prej ali slej povedali.

Op. S.S. — S tem smo podali izveček poročila, ki ga je udeleženec seminarja objavil v Novi Hrvatski številki 4-84.

Ljubezen se ne more nasititi ljubezni.

M. Maeterlinck

Komentar je odveč

BUENOS AIRES, Ar. — Slovenski duhovniki in verniki so povabili ljubljanskega pomožnega škofa Jožeta Kvasa v Trst. Tam je 18. januarja predaval duhovnikom, imel pogovor na tržaškem radiu v oddaji »Vera in naš čas«, zvečer pa govoril zakoncem in staršem.

Toda predež je prišel v Trst, je seveda moral čez mejo. Na prehodu pri Fernetičih so ga dalj časa zadržali jugoslovanski mejni organi, temeljito preiskali njega in njegove stvari in seveda prebrali in preštudirali besedilo njegovih predavanj...

Ob tej novici smo se spomnili tudi, kakšne nevšečnosti sta doživela v Ljubljani 1. novembra 1983 dva mlada koroška Slovenca Peter Kassl iz Škocijana na Koroškem in Maks Domej iz Rinkol. Vračala sta se iz Medjugorja, v Ljubljani pa so ju brez povišave ustavili titovski policaji, ju odpeljali na policijsko stražnico, ju preiskali, jima izpraznili žepce, odvzeli potne liste in dokumente, ju zasliševali sedem ur ter jima grozili s hudimi posledicami zaradi tipkopisa o Medjugorju, ki sta ga imela pri sebi.

Oba mladeniča sta zoper ravnanje ljubljanskih miličnikov protestirala v celovškem tedniku Nedelja. V protestu sta med drugim navedla, da taki postopki gotovo spominjajo na čase, ko so koroški Slovenci doživljali podobno s strani nacistov.

Svobodna Slovenija,
8. marca 1984

Najboljša vina na Dolenjskem

NOVO MESTO — Sredi marca so strokovnjaki ocenili kvaliteto dolenjskega cvička z enajstih vinorodnih območij in sicer od Malkovca do Podbočja in Cerkelj ob Krki. Posebna degustacijska komisija je dala na rešeto 261 najboljših vzorcev črnih in belih dolenjskih vin.

Izkazalo se je, da so dolenjski vinogradniki lani imeli izredno kakovosten pridelek. Kateri pa so bili najboljši?

Med belimi dolenjskimi vini so najboljšo oceno dobili pridelki Janeza Povšiča iz Čučje mlake (Vinji vrh), inženirja Alojza Metelka iz Trebnjega (Gradišče), Joža Lindiča iz Malkovca in Jožeta Pečelina iz Cerkelj (Piroški vrh).

Najboljši cviček je pridelal Ciril Jerman iz Krke pri Novem mestu (Trška gora pri Novem mestu), nato sledijo Ivan Selak iz Dobrave (Vinji vrh), Angelca Milovič iz Novega mesta (Trška gora), Jože Sever iz Trebnjega (Gradišče), Rudi Barbo iz Novega mesta (Trška gora) in Stane Oklešen iz Novega mesta (Ljuban).

Najboljšo dolenjsko črnino je pridelal Jože Puš iz Bršljina pri Novem mestu in sicer na Trški gori, modro frankinjo pa Anton Hočevar iz Šmalčje vasi pri Šentjerneju na Vinjem vrhu.

Anton M. Lavriša

ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)

Complete Legal Services
Income Tax - Notary Public

18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

Jugoslavija se mora spremeniti

Snega je bilo toliko, da je bilo nemogoče priti z avtom do beograjskega letališča. Tudi vlaki so se s težavo prebijali skozi snežne zamete. Sneg je vplival na zimsko olimpiado, a vendar se je izkazalo, da so se jugoslovanski organizatorji izredno izkazali iz izvedbo. Kjer vreme ni nagajalo, je bila organizacija tekem dobro izvedena.

Marsikateri opazovalec se je vprašal, če je Jugoslavija bila sposobna uspešno pripraviti takšno mednarodno prireditve, kot so zimске olimpijske igre, in se pri tem znala finančno dobro obdržati nad vodo, zakaj ne bi mogla vsega tega uresničiti tudi v gospodarstvu?

Na takšna vprašanja odgovarjajo v Beogradu različno. Zimske olimpijske igre v Sarajevu so bile dejansko financirane in organizirane na osnovi sistema posojila in zakupa z ameriško televizijsko mrežo ABC. Proračun o stroških so pripravili na kapitalističnih osnovah, in naraščajoče drsenje dinarja je celo koristilo računom. Sicer pa so pri gradnjah in predaji pripravljenih tekmovalnih in drugih objektov kakor tudi pri pripravi iger samih pustili samoupravljanje precej ob strani.

Dve smeri sta se zdaj pojavili v jugoslovanski ideološki liniji; ena trdi, da more Jugoslaviji koristiti samo kapitalistična gospodarska organizacija kot se je pokazalo pri pripravi iger, in druga, ki meni, da je v Jugoslaviji moč uspeti, če se združita organizacijski pritisk in agitatorsko navdušenje, kot je to že bilo takoj v povojnih letih.

Zdi se pa, da se obe mnenji izmikata jugoslovanskim stvarnostim. Princip dogmatičnega, centralistično usmerjenega gospodarstva, ki ima prav v Bosni še vedno nekaj somišljenikov, je končal v bankrotu leta 1950. Uvedbe pravega kapitalističnega sistema, ki prav za prav tudi na Zahodu ne obstoja več v prvotni obliki, skoraj ne moremo zahtevati od Jugoslavije in ta tudi ni potrebna. Prilagoditev sistema na tiste zahteve, ki jih tudi vlada vedno znova postavlja, pa je itak vedno bolj nujna. Žal moramo ugotoviti, da se politični dejavniki v Jugoslaviji še niso dokopali do tega, da bi izvedli v potrebnem obsegu te prilagoditve. Tako ostaja stabilizacijski program v eni izmed svojih najvažnejših točk mrtva črka.

Pred nekaj tedni je ministrska predsednica Planinčeva izjavila, da Jugoslavija ne bo klonila pred nobenim tujim pritiskom za spremembo sistema. K temu pa bi mogli pridati vprašanje, ali more Jugoslavija skoraj neomejeno računati na zahodno pomoč za premostitev svojih gospodarskih težav, če v njej sami ni volje za izvedbo potrebnih ukrepov.

Prav to pa med tem Jugoslavija poskuša. Ministrski podpredsednik Janko Smole je na nekem seminarju v Davosu

(Švica) izjavil, da Jugoslavija čaka v letu 1984 na preureditev dolgov v višini okrog 700 milijonov dolarjev pri raznih vladnih posojilih ter za skoraj tri milijarde dolarjev pri Mednarodnem monetarnem fondu (IMF) in privatnih bankah. Teh zadnjih problem ne zanima preveč, če jim redno plačujejo obresti in tudi posojil še ne štejejo kot izgubo, če podaljšajo roke zapadljivosti.

Problem so nova posojila in določitev novih obrestnih mer. Pri teh vprašanjih pride na pomoč v nekem oziru Washington, kjer se izkaže tako imenovana »jugoslovanska mafija« v zunanjem ministrstvu (izraz izhaja iz Beograda — opomba pisca!), ki jo sestavljajo nekdanji poslanik v Beogradu Eagleburger, njegov namestnik Palmer in še nekateri. Tudi švicarsko zunanje ministrstvo, v katerem se je po nekaterih konferencah rodil akcijski smisel solidarnosti z nekaterimi »nevtralnimi in nevrščeni« spada med aktivne zagovornike neomejene pomoči Jugoslaviji.

Samo po sebi je razumljivo vesplošno zahodno stališče, da se Jugoslavija gospodarsko utrdi in ostane stabilna. Delni uspehi so: Primanjkljaj plačilne bilance so v letu 1983 zmanjšali za okoli 100 milijonov dolarjev in to v državah s konvertibilno valuto. Zdaj bo nujno povečani izvoz obdržati in pozabiti na značaj spontanij akcij, delno kritih z dumping cenami. A ostaja vprašanje, če se Jugoslaviji res dela usluga s tem, da ji sleherni leto preskrbe »avtomatično« pomoč, kar režimu vedno omogoča, da se izogiba neprijetnih prilagoditev sistema in reform. Dvomljivci menijo, da so tako Mednarodni monetarni fond (IMF) kakor zasebne banke dosegle prav malo tam, kjer so Jugoslovane prisilile k stvarnim koncesijam. Še posebej so v državi izsilile centralistične ukrepe, ki so bili tako v nasprotju s federalistično miselnostjo, da so povzročile več zmešnjav kot jasnosti.

Primer takega ukrepa je novi devizni zakon, po katerem naj bi tako podjetja kot zasebniki morali računati vse dohodke v dinarjih, kar pa je pri petdesetodstotni inflaciji iluzija; prav tako bodo morali pri obračunavanju deviznih dohodkov upoštevati interese posameznih republik; tako zakona v celoti ne bo mogoče izvesti.

Pravilno bi bilo, da se Narodno banko v njeni vlogi utrdi in da se resno zave odgovornosti za zunanjo likvidnost države. Potrebno bi bilo tudi zahtevati »defederalizacijo« jugoslovanske Narodne banke. Temu zavodu manjka namreč vse, kar bi morala imeti Narodna banka enotnega denarnega področja.

Ni se mogoče znebiti vtisa, da tuji posojevalci, vključno IMF, ne zahtevajo ravno tistih koncesij, ki bi Jugoslaviji po-

Plesalci Slovenskega folklornega inštituta na Primorskem večeru

Čeprav so Primorski večeri, ki jih vsako leto prireja Slovensko-ameriški Primorski klub, predvsem družabni, vedno najde klub prostor in čas za slovenski kulturni nastop. Tokrat so velikodušno sodelovali člani Slovenskega

folklornega inštituta pod vodstvom ge. Ede Vovk-Pušljeve. Kakor vedno, so plesalci z lepo pripravljenim in izvedenim nastopom navzoče razveselili, v zahvalo pa bili deležni močnega aplavza. (Slika: James Debevec)

magale. Dokler je Jugoslavija enotno denarno področje, bi potrebovala ustanovo, ki bi bila sposobna z železno roko kontrolirati notranje in zunanje kredite, tiskanje denarja in sploh vse, kar je s tem v zvezi. Prav tako pa enotni jugoslovanski trg kliče po čim bolj mogoče dobro organiziranih in močnih podjetjih, ki so se na trgu uveljavila in utegnejo svojo delavnost razširiti na vso državo.

Atomizacija gospodarstva, ki je po letu 1974 pod Kardelevim ideološkim vodstvom razbila podjetja v famozne »temeljne organizacije združenega dela«, ni dal prednosti samo državnemu intervencionizmu, predvsem v republikah in občinah, ampak ima tudi glavno krivdo za razkroj jugoslovanskega trga v republiške trge.

Tuji opazovalci se pogosto vprašujejo, zakaj režim tako malo naredi prav na teh področjih, kjer bi lahko toliko odločilnega doprinesel za enotnost države. Odgovor najdemo v sedanji miselnosti režima: Stari funkcionarji, ki so se v mladostnem zanosu borili za nek sistem, na stara leta ne morejo zamenjati srajce. Zraven pa se še boje, da bi z obnovo močnih gospodarskih podjetij in utrjene Narodne banke bila njihova politična moč omejena. Tudi Kardelj je na to leta 1974 mislil, ko je prikladal v življenje svoj manifest samoupravljanja.

Druga stran medalje pa je, da mora režim prevzeti nase vso odgovornost za slabi gospodarski sistem in s tem za gospodarski polom. Morda se bo kmalu izkazalo, da so s tem povezane še večje politične nevarnosti za položaje političnih funkcionarjev. Predstavniki policijskega aparata že nekaj časa sem opozarjajo — verjetno ne za prazen nič — o naraščajoči jakosti negativnih posledic gospodarske krize na morali prebivalstva in notranji varnosti.

Viktor Meier

Frankfurter Allgemeine Zeitung
(Po Svobodni Sloveniji, 3.1.84)

Razstava turističnih spominkov Prlekije

LJUTOMER — Ta mesec so v tukajšnji galeriji A. Trstenjaka pripravili razstavo turističnih spominkov Prlekije. Na razstavo so se pripravljali dobra tri leta. Na razstavi je bilo več kot 320 spominkov in drugih izdelkov, sodelovalo pa je več kot 35 rastavljalcev.

Organizatorji, ki jim je pomagal prof. Janez Bogataj iz Ljubljane, so se odločili, da morajo izdelovalci spominkov karseda slediti bogati etnografski dediščini Prlekije. Tako so ob otvoritvi razstave trdili, da je »Prleški kmet imel vedno najlepše in najbolj skrbno izdelano orodje, od stope do preše«.

Največ pozornosti obiskovalcev so pritegnili izvirni in dobro znani spominki, ko so prleška preša, jarem za živino, klopotec, kmetijsko orodje itd. Izdelovalci se kljub miniaturnim oblikam, ki so pač primerne za spominkarstvo, v večini primerov niso zatekli k preprostim ali »nefolklornim« rešitvam, na primer z uporabo neprimerne materiala ipd. V klopotcih ni bilo niti enega skritega žeblija, preše so sestavljene s pomočjo lesenih zagozd in klinov, kot nekoč.

Prof. Janez Bogataj je sicer na pogovoru z izdelovalci spominkov posameznike opozoril tudi na storjene napake, ki bi se jim brez napore lahko izognili. Tako je na primer nekdo posamezne dele stope, izvirnega prleškega orodja za drobljenje maka, orehov in še česa, pričvrstil z velikimi železnimi vijaki, čeprav bi jih lahko zlepil, če že ne povezal z lesenimi klinčki.

Prav gotovo je zvezda razstave nepričakovano postala lutka Leščeček, ki jo razstavlja turistično olepševalno društvo iz Veržetja, znano predvsem po skrbi za ohranitev narcisnih polj ob Muri in turistično-folklorni prireditvi »mesec narcis«.

V društvu so razmišljali, kaj naj pravzaprav pošljejo na razstavo. Odločili so se za Leščečka, ki ga je izdelal likovni pedagog Marjan Šadl.

Najstarejši vaščani se še spominjajo stražarjev narcisnih polj, oblečenih v črno in s palico v roki, ki jih je v zgodnjih jutranjih urah, skrite med narcisami, pokrila jutranja rosa.

Ta Leščeček ima lepo možnost, da se uveljavi kot spominek. Turistično olepševalno društvo bo namreč v Veržetju ob letošnjem mesecu narcis pripravilo tudi sejem prleških spominkov.

Slovenski duhovnik zaprt

CLEVELAND, O. - Vatikan-ski radio je 15. marca poročal, da je bil dr. Jože Krašovec, profesor sv. pisma stare zaveze v semenišču v Ljubljani, pred sodiščem v Ljubljani obsojen na en mesec zapora in 5 let suspendirane obsodbe.

Obtožen in obsojen je bil po zakonu, ki prepoveduje širjenje zmotnih in napačnih novic ter naziranj. Vatikan-ski radio poroča, da je prof. Krašovec v svojem predavanju omenil, da ateisti in komunisti uče nauk, po katerem osebnost človeka nima nobene veljave. Prof. Krašovec da je tudi rekel, ker je po komunističnem naziranju vera privatna zadeva, morejo komunistični oblastniki lažje vključiti vsakega človeka v verige sistema, kjer postane človek le člen brez svoje individualnosti.

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

(nadaljevanje)

Korejci so po vojni modernizirali pisavo; uvedli so abecedo štiriindvajsetih črk; s tem so prekosili Kitajce in Japonce. Pod japonsko okupacijo niso imeli šol, zato je ob koncu vojne skoro ves narod ostal nepismen.

Abecedni sistem je silno pripomogel k hitremu povojnemu šolanju odraslega prebivalstva. Osvobojeni japonskega tlačanstva, pod katerim se ljudje niso upali javno ziniti besede v svojem jeziku, so navdušeni sprejeli šolo kot nekaj simbol prostosti in staro in mlado se je strastno učilo čitanja in pisanja.

Hrana, običaji, razvedrila, vse se bistveno razlikuje od kitajskega in japonskega. Pred stoletji so odkrili dandanes moderen način kurjave za ogrevanje hiš. Ognjišče je pod temeljem poslopja in odtod temeljijo cevi pod podom stanovanja v stene in proti dimniku. Podi so iz ploščatih skal ali mavca, pokriti z debelim oljnatim papirjem.

Tako ogrevanje je silno praktično in štedljivo. Kot sem opazil, zakurijo samo enkrat na dan in v poslopju se stalno obdrži toplota tudi v ostri zimi. Ker je pod najbolj topel, si družina na njem napravi ležišča; hrana se uživa na podu in tam se vrši družabno življenje.

Ker se oljnati papir na podu hitro izrabi, se Korejci pri vstopu v hišo sezujejo, pa naj bo to doma, v trgovini, šoli ali na uradu. Zato Korejec vedno nosi v žepu žlico za obuvanje, kot se na primer nosi glavnik. Sezuti se pri vstopu v hišo je tudi znak pravilne olike.

Umetnost je pri Korejcih zastala in se ne more meriti s kitajsko ali japonsko. Mogoče je tega kriva zgodovina, nesposobni vladarji, številne invazije in večno zunanje vmešavanje od strani Kitajske, Rusije in končno kruta japonska okupacija.

Templji in samostani so lepe, ne veličastne zgradbe. Korejska pesem pa gotovo

nadkriljuje po lepoti vse druge na Daljnem Vzhodu. Zdi se, da so pevci vsi in da vsak poje, če je vesel ali žalosten. Samo enkrat sem bil prisoten na korejski večerihki. Po jedi je vsak zapel pesem, solo; ameriški gostje smo morali storiti isto. Pesmi pa, kot mi je povedal tolmač, so otožnega značaja, o neizpolnjenih težnjah, o ljubimcih, katerim usoda ne dopušča združitve.

Petje je povezano s plesi. O praznikih je v vsakem kraju ples na prostem; pleše pa vsak sam in prepeva, a se ne vrti, le ritmično pregiblje gornji del telesa. Majhna količina riževega vina ojunaci moške, da se v tem plesu pridružijo ženskam.

Alkoholna pijača je velik problem. Povedano mi je bilo, da jo morajo Amerikanci vedno držati pod ključem, ker se Korejec težko vzdrži. Ne pije veliko, a prav majhna količina ga že spravi s tira.

Dr. Fisher mi je pripovedoval o povojnih političnih sporih med zavezniškimi komisijami na Koreji, o nesoglasjih, ki so bila silno podobna preizkušnjam na Bolgarskem.

Ob zaključku vojne je bila sestavljena ameriško-ruska komisija s sedežem v Seulu, z nalogo odstraniti iz dežele tuje vojaštvo, Japonce ter omogočiti osnivanje neodvisne korejske države. Rusi, ki so zasedli severni del dežele, so odvedli Japonce v Sibirijo, Amerikanci v južnem delu so jih odpeljali domov.

Za ureditev svobodne države pa so se potegovali le Amerikanci, Rusi so v vseh ozirih delali zapreke. Na pritožbo ameriške delegacije je zbornica Združenih narodov odredila komisijo, ki se je podala na Korejo januarja 1948. Delegatom desetih držav te komisije Rusi niso dopustili vstopa v severno polovico dežele pod njih kontrolo. Komisija je zato določila, naj se volitve vršijo v južnem delu za celo državo, tako da zastopniki iz severnega dela po izvolitvi pridejo v parlament, ko jim Rusi dovolijo.

Volitve, prvič v zgodovini Koreje, so bile svobodne in po izjavah članov komisije iz desetih nevtrálnih držav poštene, v splošno odobravanje ljudstva. Mednarodni opazovalci so bili presenečeni: narod, ki v svoji zgodovini ni nikdar slišal o glasovanju ter ni imel več kot nekaj tednov propagandnega pouka o demokraciji in volitvah, se je v pretežni večini odzval in mirno glasoval, da si izbere vlado iz stotin kandidatov raznih strank.

Ernest Fisher mi je dejal, da je kot svetovalec pomagal pri organizaciji volivnih okrožij; v volitve same ali kakršno koli strankarstvo pa se ni vmešaval, kajti ameriška okupacijska zapoved je narekovala popolno nevtrálnost. Tudi korejska policija je bila odstranjena z volišč. To je povzročilo, da je v dveh provincah, kjer je bila komunistična stranka pod vplivom severnjakov in Kitajcev, prišlo do pobojev in umorov nekaterih kandidatov.

Pri volitvah je zmagała stranka pod vodstvom dr. Syngmana Rhee-ja. Takoj nato je ameriška okupacija prenehala, sovjetska na severu pa se je nadaljevala. Ameriško vojaštvo je odšlo, prišlo pa so razne pomožne misije in skupine strokovnjakov za vladno upravo, inženirjev, učiteljev, da kot svetovalci pospešijo razvoj nove republike. Ameriško diplomatsko zastopstvo je z vključenjem tolikih delegacij postalo največje na svetu.

Dr. Fisher mi je imel mnogo povedati o tej misiji in ni bilo vse lepo. Dejal je, da uradništvo, poslano iz Washingtona, ni bilo sposobno umeti vzhodnjakov in jih pridobivati za sodelovanje. Živeli so v prevelikem razkošju sredi obubožanega ljudstva in preveč so popivali. Nad tem se je Ernest najbolj zgražal. Pijančevanje med Amerikanci je postalo škandal, je dejal.

Iz Washingtona so poslali posebnega inšpektora, ki naj bi dognal, če so grda poročila resnična. Inšpektorju so diplomati tri mesece prirejali večerje z nočnim krokanjem. Pri poslaniku se je neke noči tako napil, da je obležal pod mizo. Po dokončani inšpekciji je v poročilu obvestil Washington, da ni nikjer našel primera čezmernega popivanja.

Ameriški poslanik na Koreji Muccio je bil italijanskega rodu. Fisher ni imel zanj lepe besede, češ da je prezrl in zakrival preveč nerednosti. Najbolj pa ga je kritiziral s političnega stališča. Muccio, odgovoren za upravo ameriških misij, je omaloževal poročila o vojnih pripravah severa in o ruskih in kitajskih namerah za napad.

Po Južni Koreji so se vršili protestni shodi z zahtevami, naj Amerika pošlje obljubljeno orožje za obrambo proti preteči komunistični invaziji. Muccio pa je na korejsko vlado naslovil protestne spise, da se taki shodi preprečijo kot nepotrebni in razburjajoči meščanstvo.

Ljudstvo je gotovo več ve-

delo kot ameriško poslaništvo; pretečo vojno je vsaj slutilo. Vedeli so, da je ameriški kongres odobril vojno pomoč, a orožje ni bilo poslano, največ zaradi poslanikovega zagotavljanja, da ne preti nevarnost s komunističnega severa.

Dr. Fisher mi je opisal 25. junij 1950, nedeljo v Seulu, ko je armada Severne Koreje prekoračila mejo in s popolnimi moderno oboroženimi divizijami začela prodirati na vsej črti, da si podvrže Južno Korejo.

Dr. Fisher mi je opisal 25. junij 1950, nedeljo v Seulu, ko je armada Severne Koreje prekoračila mejo in s popolnimi moderno oboroženimi divizijami začela prodirati na vsej črti, da si podvrže Južno Korejo. Dan poprej je bilo veliko slavlje ob obisku ministra za zunanje zadeve Johna Dullesa. Vsi časopisi so pisali o tem, nič manj pa o zasačeni vohunki, katero je zaposloval voditelj komunistične špijonaže za Južno Korejo. Delovala je kot priležnica visokega uradnika na ameriškem poslaništvu; ta ji je preskrbel celo aparat za oddajanje tajnih poročil na sever.

Lep dan je bil in v ameriških hotelih in klubih so se zabave s popivanjem zavlekle do zore. Na severe pa so ob štirih divizije začele svoj krvavi pohod, brez napovedi in skoro brez strele z južne strani. »Hladna« vojna v svetu je na Koreji vzplamtela v vročo; nanjo je bil pripravljen le napadalec.

Izjave poslanika Muccia in drugih ameriških diplomatov so ljudem zagotavljale, da se ni treba bati, češ da so na severu demoralizirani in da je južna armada sposobna v nekaj dneh pognati napadalce nazaj čez mejo. Neutemeljenim zagotovitvam in lažem je narod verjel in se navdušil, ker je bilo prijetno verjeti, da bo res tako.

Vojnim enotam, ki so v naglici zapuščale Seul za pohod na fronto, so se pridružila tisočera vozila, avtomobili in vozovi z volovsko vprego; šli so vsi, ki so imeli orožje, da branijo deželo in napodijo nasprotnika. Patriotično navdušenje je trajalo nekaj ur. Fronta ni vzdržala in na Seul so ruski avioni odvrgli prve bombe.

Fisher mi je pripovedoval o zmedi. Že prvi dan je bilo očito, da se glavno mesto Seul ne bo moglo upreti se moderno oboroženi in za invazijo dolge mesece vežbani severni armadi. Za pobeg Amerikancev ni bilo na razpolago drugega kot nevelika v bližnjem pristanišču Inchon zasidrana norveška ladja.

Namesto, da bi opozoril uslužbenca, naj takoj pospravijo in odpotujejo, je poslanik Muccio do zadnjega hipa vtrajal, da nikomur ne bo treba zapuščati stolnega mesta. Tudi če bi komunisti zasedli Seul, je menil (kot je Fisher tolmačil poslanikovo nasprotovanje), se jim ni treba bati, kajti ravnanje bi morali z njimi kot z diplomati, po postavah in dogovorih civiliziranih narodov.

Muccijsvo naivnost je pregnalo šele grmenje topov, ki je prihajalo vedno bliže s severnih strani. Obenem so jate sovjetskih letal začele spuščati prve bombe. Z dvajsetimi letali v armadi juga ni bilo misliti na obrambo v zraku.

V dveh dneh je bil Seul zavzet in severna armada je kot povodenj poplavlila jug. Skoro brez odpora so komunisti zasedli vso deželo razen okrožij v južnovzhodnem robu polotoka.

Jezno mi je dr. Fisher pripovedoval podrobnosti, kako je neveščna ameriška diplomacija pogubno vodila narod v neutemeljeno zaupanje in bila zato vsaj deloma odgovorna za prvotne poraze. Ponovila se je ista pomota kot na Kitajskem, kjer je bila v kritičnem momentu odklonjena pomoč Čangkajškovim obrambnim silam.

V deželi ni bilo več kot 500 ameriških vojakov in celo tem, ki so bili v glavnem svetovalci in učitelji, je bilo prepovedano hiteti na pomoč domačim branilcem. Umik osebja – vsega je bilo 2.200 ameriških državljanov, če ne štejemo misijonarskih skupin – je omogočil šele general MacArthur; po njegovem povelju so v naglici priletela iz Tokia letala.

(se nadaljuje)

Oglašujte v Ameriški Domovini! S tem boste pomagali sebi in tudi našemu listu!

**Za zanesljivost in stvarnost cen pri "kupovanju" ali prodaji
Vašega rabljenega avtomobila
se Vam priporoča
slovenski rojak**

Frank Tominc lastnik

CITY MOTORS

5413 St. Clair Ave.

tel. 881-2388

"SLOVENIA RADIO PROGRAM"

HEARD COAST TO COAST
3 till 4 on Saturday afternoons E.S.T.
on N.B.N. Cable TV systems.

PAUL M. LAVRISHA
1004 Dillewood Rd.
Cleveland, Ohio 44119